

Rode bosmier blokkeert uitbreiding van recreatiezone

Regelmatig verschijnen er krantenkoppen als 'Salamander stopt aanleg bedrijfspark' of 'Huiswaluw verhindert sloop van huizen'. Maar kunnen beschermde soorten inderdaad ruimtelijke ingrepen tegenhouden? De Raad van State oordeelde onlangs alvast dat een gemeente vanuit de reglementaire status van de rode bosmier als beschermde diersoort en op basis van het zorgvuldigheidsbeginsel, bij het vaststellen van een ruimtelijk bestemmingsplan niet zomaar kan voorbijgaan aan de aanwezigheid van de beschermde soort in het plangebied.

Peter De Smedt

Wilde diersoorten doen momenteel veel stof opwaaien in Vlaanderen. Waar de goeie-meente zich enige tijd geleden nog kon vermaken met de zoektocht naar de 'Waaslandwolf', is het tegenwoordig menens met de wilde soorten en de soortenbescherming. Meestal gaat het om min of meer uit de kluiten gewassen viervoeters, zoals rondzwervende everzwijnen of vossen. Maar ook minder opzichtige soorten kunnen venijnig uit de juridische hoek komen.

Onlangs moest de Raad van State zich uitspreken over het lot van een ruimtelijk uitvoeringsplan dat een verstoring van de kale rode bosmier (formica polycenta) zou kunnen veroorzaken. Nadat een eerste poging om het plaatselijk recreatiecentrum uit te breiden was gestrand bij de Raad van State, besliste het bestuur van de gemeente Retie om ter realisatie van die uitbreiding een nieuw ruimtelijk uitvoeringsplan op te maken. Hoewel tijdens de bezwaarfase werd opgemerkt dat binnen het plangebied termietenheuvels werden waargenomen, stelde de gemeente het plan toch vast. Daarop trok een aantal inwoners van de gemeente, wiens grond ter uitvoering van het plan gedeeltelijk zou worden onteigend en waar ook de rode bosmier werd aangetroffen, naar de Raad van State. Ze voerden onder andere de schending aan van het soortenbesluit in combinatie met het zorgvuldigheidsbeginsel. Het soortenbesluit, dat door de Vlaamse regering werd vastgesteld op 15 mei 2009, bepaalt in artikel 10 § 1, 3° dat 'het opzettelijk en betekenisvol verstoren' van 'specimen van beschermde diersoorten' verboden is. Het begrip 'opzettelijk' moet ruim worden opgevat. Het is niet vereist dat het doden of verstoren het doel van het handelen is, het volstaat dat men bij het stellen van een handeling wist of redelijkerwijze kon weten dat een verstoring kon plaatsvinden. Steden-

bouwkundige ingrepen kunnen dus onder die kwalificatie vallen.

In artikel 1,5° van hetzelfde besluit wordt het begrip 'specimen' gedefinieerd als 'elk dier of elke plant', terwijl artikel 9 bepaalt dat 'de beschermde diersoorten' deze zijn die zijn aangekruist in een bijlage 1 bij het soortenbesluit. Naast de Europees beschermde diersoorten, zoals de bever of de knoflookpad, figureren ook alledaagse soorten op die beschermingslijst, zoals eksters of roodborstjes. De rode bosmier is ook opgenomen in de bijlage.

GEEN BELANG?

De Raad van State volgde dan ook de argumentatie van de verzoekers, en schorste de besluiten waarbij het ruimtelijk uitvoeringsplan was goedgekeurd en vastgesteld. De Raad blijkt te aanvaarden dat de gemeente vanuit de regle-

mentaire status van de rode bosmier als beschermde diersoort en op basis van het zorgvuldigheidsbeginsel, niet zomaar kon voorbijgaan aan de bestaande aanwijzingen van de aanwezigheid van de rode bosmier in het plangebied. Het feit dat het voorkomen van deze natuurwaarde niet werd onderkend in de milieueffectenscreening bij het plan en het agentschap voor Natuur en Bos het plan gunstig had geadviseerd, doet daaraan geen afbreuk, temeer, aldus de Raad, nu de verzoekende partijen een uitgebreid bezwaarschrift hadden ingediend tijdens het openbaar onderzoek en beschikten over objectieve waarnemingen.

Interessant is ook dat de Raad het ingeroepen verweer - dat het middel van de verzoekende partijen dat is ontleend aan de schending van het verstoringsverbod uit het soortenbesluit niet ontvankelijk is, omdat dit is geformuleerd in functie van de bescherming van het algemeen belang en dus als een *actio popularis* moet worden aanzien - zonder veel bombarie verwierpt. De rechtspraak van de Raad van State staat ver af van het in het Nederlands be-

over schending van zaken van algemeen belang door private klagers die daar geen direct belang bij hebben behoorlijk bemoeilijkt.

BETEKENISVOLLE VERSTORING

Gaat Vlaanderen nu op slot met de soortenbescherming? Als men bedenkt dat niet alleen het opzettelijk doden en verstoren van beschermde diersoorten, maar ook het (ook onopzettelijk) vernietigen van hun leefplaatsen (zoals een vogelnest of termietenheuvel, maar ook een ruigte van braamstruiken die het leefgebied vormt van de beschermde hazelmuis en boomkikker) verboden is, is de inwerking van deze beschermingsregelgeving potentieel groot. Maar zo'n vaart zal het wellicht niet lopen. Hoewel de verbodsbepalingen uit artikel 10 getoetst moeten worden aan de mate van verstoren van individuele soorten, is niet elke of sporadische verstoring van beschermde dieren verboden. Het moet gaan om betekenisvolle verstoring, wat inhoudt dat een zekere schadedrempel overschreden moet zijn, waarbij een effectieve negatieve impact op de populatie plaatsvindt.

“ **Stellen dat de aanwezigheid van een beschermde soort ipso facto de uitvoering van een project of een ingreep blokkeert, is niet aan de orde.** ”

stuursrecht geldende relativiteitsvereiste, op grond waarvan de bestuursrechter een besluit niet kan vernietigen wegens strijdigheid met een rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel, als die regel of dat beginsel kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich erop beroept. Door de invoering van het relativiteitsvereiste wordt klagen

Overigens geldt een ruimtelijke voorrangsclausule op basis waarvan de verbodsbepalingen uit het soortenbesluit geen handelingen onmogelijk mogen maken die bestemmingsconform zijn, althans als het niet gaat om soorten die onder het Europees beschermingsregime vallen.

Tot slot kan, onder strikte voorwaarden, een afwijking worden verleend van het verbod. Stellen dat de aanwezigheid van een beschermde soort ipso facto de uitvoering van een project of een ingreep blokkeert, is dan ook niet aan de orde. Dat neemt niet weg dat de overheid bij het aannemen van plannen en het verlenen van vergunningen attent moet zijn. Zware ruimtelijke ingrepen, zoals wegaanleg en woningbouw, maar ook lichte ingrepen, zoals het dempen of schonen van een sloot, kunnen immers leiden tot het overtreden van de verbodsbepalingen uit het soortenbesluit. Desnoods zullen strikte randvoorwaarden aan bepaalde handelingen of activiteiten moeten worden gesteld in het plan of in de vergunning.

(De auteus is advocaat en wetenschappelijk medewerker aan het Centrum voor Milieu- en Energierecht van de UGent)

RvS 18 februari 2013, nr. 222.543, Hermans en Weygers

www.raadvst-consetat.be

Ruimtelijke ingrepen, zoals wegaanleg en woningbouw, maar ook lichte ingrepen, zoals het dempen of schonen van een sloot, kunnen leiden tot het overtreden van de verbodsbepalingen uit het soortenbesluit.

KORT

Robert Senelle overleden

Grondwetspecialist Robert Senelle is overleden. Hij werd 94. Senelle studeerde rechten en notariaat

aan de ULB. Hij werd advocaat aan de balie in Brussel. Eind jaren veertig was hij magistraat bij de kriegsraad en auditeur bij de Raad van State. In 1954 werd hij adjunct-kabinetschef van premier Achiel Van Acker. Daarna trok hij naar de Rijksuniversiteit Gent, waar hij uiteindelijk gewoon hoogleraar werd.

Nieuwe partners

Advocatenkantoor Van Bael & Bellis verwelkomt een nieuwe partner op het departement mededinging: Johan Van Acker. Hij ging in 2003 bij het kantoor aan de slag en is gespecialiseerd in Belgisch en Europees mededingingsrecht, met inbegrip van kartels en misbruik van een dominante marktpositie.

Ook bij Field Fisher Waterhouse LLP start er een nieuwe partner binnen de afdeling Competition & EU regulatory: Katia Merten-Lentz. Ze is gespecialiseerd in Belgisch, Frans en EU voedselrecht. Voordien werkte ze bij Van Bael & Bellis.

National moot court ELSA Belgium

ELSA Belgium, de Belgische afdeling van de European Law Students Association, organiseert haar tweede nationale moot court wedstrijd. Wat deze wedstrijd onderscheidt van andere pleitwedstrijden, is dat het de enige is die georganiseerd wordt op Belgisch nationaal niveau. Het

biedt studenten van over heel België de kans om theorie over juridische kwesties om te zetten in de praktijk. De wedstrijd gaat door op vrijdag 22 maart 2013 in het Vlinderpaleis in Antwerpen. De onderwerpen zijn internationale goederenverkoop en internationaal privaatrecht.

Derdengelden advocaten - bis

De Orde van Vlaamse Balies heeft het nieuwe reglement op het gebruik van derdengelden door advocaten opnieuw gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 februari. Eerder verscheen het in het BS van 21 januari, met een verwijzing naar 458, § 2 en 3, maar

dat moesten twee paraagrafsymbolen zijn. Aan de inhoud is niets gewijzigd. De nieuwe regeling treedt in werking op 21 april, drie maanden na de eerste publicatie.

Partnership

Elk jaar selecteert het Belgisch instituut voor bedrijfsjuristen een Belgisch advocatenkantoor als geprivilegieerde partner. Dit jaar is dat Ambos NBGO Advocaten. Het kantoor zal een aantal seminars en conferenties organiseren voor de leden van het instituut.

Voor alle vacante betrekkingen en recente benoemingen in de magistratuur, surf naar www.legalworld.be

